

ПЕТЪР КЪРДЖИЛОВ
ДЮШЕШ В
ПРОСТРАНСТВОТО

chitanka.info

Наблюдаваха шестата планета на звездата ПИР–5 около два месеца. Там имаше живот, а по всичко личеше, че тлееше дори и искрата на разума. Към края на разузнаването ги откриха и ги нарекоха пирианци. Бяха твърдо убедени, че ще да са своеобразни представители на космическия трети свят в тази част на Галактиката.

Едва когато ракетата се отклони от своята орбита, хората разбраха, че са направили голяма грешка. Сетне корабът, сякаш поет от желязна десница, навлезе в атмосферата на планетата и кацна на мястото, където и сега се белееше.

Пирианците не притежаваха техника. Такава не им трябваше. Живееха разпръснато, на малки общини и според човешките представи някак лениво. Всекидневното им нормално поведение, гледано отстрани, напомняше, ако си послужим със земни понятия, душевни състояние като нирваната, медитацията или атараксията. Малкото неща, които им бяха необходими за живот (луксът им бе непознат), получаваха чрез индивидуалната си психоенергия. Бяха обединили този си природен дар в мощно поле, обгърнало страстно планетата им, което съвсем разумно използваха. В състояние на опасност, каквато бе появата на чуждия космически кораб, те можеха да концентрират тази колосална мощ и да правят чудеса.

Пирианците обаче бяха лишени от смятаното досега за универсално качество на мислещата материя — любопитството. Никакъв интерес. Жалките опити от страна на хората за някакъв контакт, за някакво обяснение се разбиваха в стената на пирианското безразличие. Бяха ги пленили, навярно от страх да не повлекат „опашка“ след себе си, и с това си бяха свършили работата. И тя видимо ги удовлетворяваше.

А инак общуваха помежду си. Ето и сега, стаен в огромната сянка на ракетата, командирът усещаше полето над себе си. Долавяше се нещо като бръмчене на разгневен пчелен кошер, обединяващо милиони безразборно шукащи мисли-пчели. На всичко отгоре в това жужене се криеха купища безценна информация.

През последните дни борд-инженерът Пит се бе изтръгнал от вялостта и съсредоточено инсталираше някаква уредба. Твърдеше, че с нейна помощ ще се опита да открадне някоя плаха мисъл от полето. Беше му необходима дори само една дума. Някакъв мимолетен знак, който да подсказва какво мислят тези загадъчни пирианци, които със

своите антени върху главите приличаха на деца, маскирани като мравочи за новогодишно тържество.

Иван, дооформил и даже оцветил парчето дърво, което от дни дялкаше с някаква кретенска съсредоточеност, седеше отстрани и се хилеше. От утробата на неидентифициран, но някога нужен уред, бе изтръгнал бели и черни пластини, от които бе изрязал дузина кръгчета. Навярно пак от дърво бе направил два зара и сега ги хвърляше върху дъската. После минаваше от другата ѝ страна, отново хвърляше заровете, местеше по странен начин пуловете, сумтеше, хихикаше. По едно време съвсем откачено той проговори сякаш на някого срещу него: „Марс!“

— Де да бяхме на Марс, глупако — не издържа командирът, — щяхме да си бъдем у дома.

— О, шефе! — брилянтно самодоволна усмивка се разля по лицето на Иван Димов, член на екипажа на звездния кораб Р-12, старши психолог, същевременно биолог и геолог на групата. — Я седни да хвърлим една табла!

Наглостта му така смая командира, че той се подчини. Седна, изслуша търпеливо обясненията на Иван и без да усети, се потопи в магията на забавлението. Хвърляше двете зарчета и с втренчен поглед следеше броя на точиците, които те му поднасяха, като че от това зависеше животът му. Иван го би. Би го първата и втората, и петата игра. Осмата или деветата, вече не помнеше, командирът най-после спечели. Хвърли две шестици, които Иван наричаше със странното и звучащо като заклинание словосъчетание „дюшеш“, и пред невещаещия нищо добро поглед на психолога си прибра последните четири кръга с отдавна неусещано удоволствие и чувство за справедливо отмъщение.

След това в играта се включиха Пит и лекарят Карло.

Една сутрин се случи нещо невероятно. Към Карло и Иван се приближи пирианец! Възмутителното в тази изключителна ситуация, оценена единствено от командира, бе, че двамата заплеси не обърнаха никакво внимание нито на пирианеца, нито на ситуацията. Аборигенът беше млад екземпляр и това навярно бе една от причините за неразумните му действия. Той полека приседна върху един камък до хората. Скоро двете му антенки клюмнаха, което означаваше, че се бе

изключил от общата мисъл на планетата, за да съсредоточи вниманието си върху играта.

Тук психологът, биологът, човекът и космонавтът Иван Димов трябваше да стане, да вика и крещи, да завие от радост, да доволствува от тази пирова победа над пирианството като явление... И той ставаше и викаше, крещеше и виеше, но срещу Карло. Към този узурпатор на неговото първенство и майсторство отправяше Иван своя гняв, към това „щастливо овчарче“, към този „нещастен късметлия“ и „лъжлив жабар“, който, това личеше дори по шума, му отнемаше крайно несправедливо поредната петица...

Командирът не издържа всичко това и се прибра в кораба. Гласовете ехтяха още някое време, после зачаткаха заровете. Полегна и така притихнал в помещението за отдих, той усети, че го обгръща едно-единствено, но неудържимо чувство — на дълбока печал. В тоя миг на прозрение командирът разбра онова, което предчувствуваше от самото начало — те никога нямаше да се изскубнат отук!

Пирианецът взе да идва всеки ден. Сядаше на „своя“ камък и гледаше. Втренчено, с интерес, с любопитство — съвсем не по пириански! На петия ден от неговата поява всички помагаша на Пит за антената. Таблата си стоеше самотна и „неохранявана“. Смутеният от този факт другопланетянин (изглеждаше съвсем като слиян земянин) се приближи със страхопочитание до нея, приклепна и взе в ръка предпазливо, но с нескрито желание зарчетата. После съвсем по човешки ги хвърли...

Пит изгърва антената. Карло стоеше зяпнал, сякаш оглушен от артилерийски залп. Командирът си припомни първата целувка. Само Иван направи нещо — премина през поляната и засиял в своята вечна и самодоволна усмивка, се курдися срещу пирианеца. Не след дълго двамата се бяха изключили от света, единият — от общото поле на мисълта, сътворено от расата му, другият — от прозаичното всекидневие на екипажа.

— Ето какво ни трябва! — оживи се Пит. — Та това е истински пирианец! По-добър обект за изследване няма! Ако успеем с този, антената ще проработи...

Пирианецът продължаваше да идва всеки ден. Играеше с командира, с Карло, рядко с Пит и най-вече с Иван. Личеше, че с него му е най-приятно. Другоземецът играеше с жар, увеличаваше се, палеше

се, почесваше се съвсем по човешки и... губеше. Падаше непрекъснато. С чест, с достойнство, но губеше...

Един ден пирианецът пристигна с тържествена стъпка и нескрита амбиция в погледа. За пръв път го виждаха такъв. Седна бавно, сякаш свещенодействуваше, и започна играта.

След няколко традиционни загуби той най-неочаквано изправи към небето антените си и се включи в полето. Гледан отстрани, приличаше на фанатизиран жрец, извършващ култов обред. Изпадна в познатото вече на космонавтите състояние — с невиждащ взор, с абсолютна незаинтересованост към света... Но не и към таблата. Пирианецът продължаваше да играе. И как играеше! Иван сумтеше, стенеше, вайкаше се. И губеше. След петата поредна победа Димов се предаде напълно.

— Не мога повече! — трясна с яд пуловете той. — Аз не играя срещу него, а срещу цялата им планета, срещу могъщ многомилионен мозък. Ще се побъркам!

— Та това е дори благородно — включи се в общата радост Пит. — Сега толкова много пирианци ще се запознаят с твоето изобретение.

— Нали вече ви обясних бе, момчета — изстена психологът. — Това не е мое изобретение. Таблата е древна и много популярна игра от доцивилизования период. Тя е разновидност на...

Но не успя да си довърши изречението... Към ракетата, към поляната, към хората идваха група пирианци. Бяха възбудени, демонстративно спуснали антени. Невиждана гледка! Наближаваха. Погледите им, сетивата им, душите им бяха насочени към прозаичния земен предмет. Към таблата, към парчето дърво, оказало се за тях по-примамливо от контакта с чуждата цивилизация, от обмяната на знания и идеи, от обещанията за един нов поглед към Вселената...

Психологът въздъхна и уморено се затътри, за да посрещне новодошлите. Само дето не каза: „Досадници!“

След три дни грамадата талаш от издяланите нови табли значително надвиши купчината мръсни съдове. Иван и първопросветеният пирианец работеха здравата, сякаш напук на неодобрителните погледи на командира. Добре се трудеше и Пит — скоро антената започна да пропуква. Тя вече можеше да отсява вълните с определена дължина, които компютърът трескаво превеждаше...

Никой не разбра как точно стана всичко. Изтягаха се лениво като всеки друг ден, когато командирът го усети. Вдигна глава и сякаш задуши във въздуха. Нещо не беше в ред. Ставаше нещо необичайно, което разсичаше простора с крещящия вик на тишината. Огледа се с тревога наоколо, засуети се около уреда. На пръв поглед всичко си беше нормално... И изведнъж разбра какво го бе извадило от убийственото равновесие — не се чуваше жуженето! Полето като че ли бе изчезнало? Или поне бе намалял шумът, който витаеше над тях... Тогава сигурно бе отслабнала и неговата сила?!

— Така е — каза Пит. — Все не ми се вярваше и затова не си позволих да ви безпокоя, но от няколко дни интензитетът на полето рязко спадна.

— Какво се чудите! — намеси се Иван. — Игрят табла. Масово. А за това е нужна концентрация. Затова и се изключват от общата мисъл. Тя им пречи, натяква им за задълженията, за грижите, за всекидневието. Всъщност участието им в полето е тяхната работа. А ние ги мислехме за мързеливи.

— Ами... тогава?! — изправи се командирът и погледна ракетата.

— Ами... тогава... Да опитаме! — прошепнаха останалите.

* * *

Погледът му обхождаше за сетен път членовете на екипажа, като се спираше бавно върху всеки един от тях. Беше се втренил така изпитателно в момчетата, защото им беше командир, и дори само заради това бе вече виновен. Макар че бяха успели. Бяха се изтръгнали от лепнещата мисъл на пирианците, за да се озоват в друга, още позловеща прегръдка. Тази на безкрайното пространство. Данните от компютъра бяха красноречиви и отчайващо жестоки. Бяха изгубили огромна част от горивото си.

За субсветлинна скорост не можеха и да мечтаят. Щяха да минат години, десетки години, докато стигнат Земята. Не знаеше, наистина не знаеше какво щяха да правят толкова много време в мрака на Космоса. Беше така притеснен от безнадеждните отговори на тези

въпроси, че започна да съжалява за бягството от чудесната планета на пирианците...

И тогава видя Иван. Всъщност той го гледаше отдавна, затова ще е по-точно да се каже, че изведнъж осъзна какво прави психологът. Дялкаше! Беше успял да грабне една кора от пирианско дърво в ония трескави секунди, когато четиримата се втурнаха към ракетата, за да литнат към свободата. И сега дялкаше.

Побесня. Дишането му се ускори, главата му пламна. Искаше да изкрещи на този смахнат психолог, да му каже в лицето всичко, всичко: че е глупак, че е наглец, че повече не може да понася самодоволната му усмивчица, че ситуацията сега е още по-безнадеждна, отколкото на планетата, че надали някога ще стигнат Земята, че ако метеорите ги пощадят, то самотата и скуката ще ги убият... Искаше, честна дума, командирът на звездния кораб Р-12 искаше да изкрещи всичко това, но се чу да казва тихо:

— От изолаторните пластини на гравостатния синхронизатор ще станат великолепни пулове...

— Знам — отговори хладно психологът. — Ти по-добре помисли за зарчетата!

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 1/1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.